Електронне наукове фахове видання **"Ефективна економіка"** включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)
www. economy.nayka.com. ua | № 4, 2018

УДК 657

В. Ю. Гордополов,
к. е. н., доц.,
Київський національний торговельно-економічний університет

КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПОЛОЖЕНЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

V. Yu. Gordopolov,
Ph.D., assistant Professor
Kyiv national university of trade and economics

COMPLEX MODEL OF TRANSFORMATION OF THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PROVISIONS OF ACCOUNTING ACCOUNT IN PROVIDING FORMATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

В статті проведено аналіз показників (індекс глобальної конкурентоспроможності, індекс легкості ведення бізнесу, індекс залученості до міжнародної торгівлі), які формують загальні показники місця країни в міжнародних рейтингах. В процесі дослідження було обгрунтовано необхідність змін в системі управління підприємством задля підвищення місця України в міжнародних економічних рейтингах. Нами було проведено аналіз існуючих в літературі напрямів модифікації завдань бухгалтерського обліку в розрізі сфери здійснюваних досліджень науковцями. Встановлено, що завдання бухгалтерського обліку будуть модифікуватися в залежності від впливу зовнішнього середовища, а також від внутрішнього середовища, яким в даному випадку є система управління підприємством, що визначає напрям розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Було згруповано ідентифіковані завдання за їх ролль в системі організації та ведення бухгалтерського обліку.

The article analyzes indicators (global competitiveness index, index of ease of doing business, index of attraction to international trade), which form general indicators of the country's place in international ratings. In the course of the study, the necessity of changes in the management system of the enterprise was substantiated in order to increase Ukraine's place in international economic rankings. We conducted an analysis of existing literature in the areas of modification of accounting tasks in the context of the scope of research carried out by scientists. It is established that the tasks of accounting will be modified depending on the influence of the external environment, as well as on the internal environment, which in this case is the management system of the enterprise, which determines the direction of development of foreign economic activity. Identified tasks were grouped for their role in the system of organization and accounting.

Ключові слова: *бухгалтерський облік, зовнішньоекономічна діяльність, управління зовнішньоекономічною діяльністю, завдання бухгалтерського обліку.*

Key words: *accounting, foreign economic activity, management of foreign economic activity, tasks of accounting.*

Актуальність дослідження. Вплив системи управління на облікове відображення зовнішньоекономічних операцій, підвищення ролі інформаційного облікового забезпечення, зростання рівня невизначеності на зовнішніх ринках та збільшення конкурентоспроможності в сфері ведення зовнішньоекономічної діяльності призводить до зміни вимог до підсистеми бухгалтерського обліку, про які неодноразово згадується в даному дисертаційному дослідженні. Результати ведення зовнішньоекономічної діяльності оцінюються не лише всередині кожного підприємства у вигляді різноманітних звітів, але також впливають на платіжний баланс країни та формують загальні показники місця країни в міжнародних рейтингах. Так, наприклад, такі показники як індекс легкості ведення бізнесу та індекс глобальної конкурентоспроможності характеризують рівень розвитку бізнесу всередині країни, відповідність бізнесу сучасним вимогам, а також міжнародну торгівлю.

За даними Всесвітнього економічного форуму Україна займає 81-е місце серед 137 країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 (The Global Competitiveness Index − GCI). В порівнянні з GCI 2016-2017 країна піднялась на 4 позиції, однак відповідно до GCI 2015-2016 втратила дві позиції (займала 79-у позицію) [16]. Варто відзначити структуру показників, за якою формується даний показник, адже не всі складові мають зростаючі позитивні значення. Зокрема, Індекс глобальної конкурентоспроможності складається з 12 груп показників («Якість інститутів», «Інфраструктура», «Макроекономічне середовище», «Охорона здоров'я та початкова освіта», «Вища освіта і професійна підготовка», «Ефективність ринку товарів», «Ефективність ринку праці», «Розвиток фінансового ринку», «Рівень технологічного розвитку», «Розмір внутрішнього ринку», «Відповідність бізнесу сучасним вимогам» або «Конкурентоспроможність підприємств» та «Інноваційний потенціал»).

Аналіз останніх досліджень. В своїх дисертаційних наукових працях, присвяченим правовим, економічним, фінансовим та обліковим проблемам, зовнішньоекономічну діяльність розглядали такі вчені, як: І.А. Волкова, Н.І. Гавловська, І.В. Жиглей, В.М. Коваленко, І.О. Красілич, Ю.А. Кузьмінський, А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, В.В. Юхименко, С.М. Маталка, Т.М. Мельник, О.В. Рура, А.В. Свідерська, Н.В. Федькевич, Г.І. Філіна та ін. Однак, досить багато питань залишаються мало дослідженими.

Викладення основного матеріалу. В даному дослідженні звернемо більше уваги на показники «Відповідність бізнесу сучасним вимогам» або «Конкурентоспроможність підприємств», що опосередковано пов’язані з системою управління підприємством (в т.ч. обліковим забезпеченням зовнішньоекономічних операцій). Незалежно від того, що за показником «Відповідність бізнесу сучасним вимогам» Україна піднялася в міжнародному рейтингу, відбувся спад за показником «Конкурентні переваги» на 2 позиції (з 109 до 111 місця). Також негативна тенденція спостерігалася для показника «Управління міжнародною логістикою», який опустився на 4 позиції. Саме ці показники є важливими для розвитку міжнародного бізнесу підприємств країни. Тому надаючи характеристику Індексу глобальної конкурентоспроможності доцільно оцінювати не лише кількісні значення, але й оцінювати внутрішні показники, які формують загальне місце країни в міжнародному рейтингу.

Наступним показником, який також має важливу роль під час оцінки загального стану місця зовнішньої діяльності суб’єктів господарювання країни в світі є Індекс легкості ведення бізнесу, що складається з наступних показників: «Реєстрація підприємств», «Отримання дозволів на будівництво», «Реєстрація власності», «Кредитування», «Захист інвесторів», «Оподаткування», «Міжнародна торгівля», «Забезпечення виконання контрактів», «Вирішення неплатоспроможності». В 2017 році Україна зайняла 80 місце за даним Індексом, тоді як в 2016 році мала 81 позицію. Тому можна говорити про покращення ситуація в сфері ведення підприємницької діяльності. Однак, аналізуючи складові Індексу, бачимо, що наприклад, за показником «Міжнародна торгівля» країна втратила 5 позицій (спустившись з 110 до 115 місця), також погіршилася ситуація в сфері «Оподаткування» – з 83 місця в 2016 році до 84 в 2017 [15]. Причинами таких змін були реформи в Україні, які, з однієї сторони полегшили процедуру ведення бізнесу (напр., спрощення процедури сплати податків шляхом зменшення ставки на єдиний податок на соціальні внески; спрощені контракти через запроваджену систему, яка дозволяє користувачам сплатити судові витрати в електронному вигляді; полегшення ведення бізнесу через зменшення часу, що необхідний для реєстрації ПДВ, і скасування плати за реєстрацію бізнесу тощо), а, з іншої, ускладнили здійснення окремих господарських процесів на підприємствах (напр., погіршення умов зовнішньої торгівлі через запровадження додаткових перевірок для митного оформлення імпорту).

Окремої уваги також заслуговує Індекс залучення до міжнародної торгівлі, який складається з таких основних складових сегментів: доступ до ринку (внутрішнього та на зовнішні ринки), адміністрування на кордоні (ефективність та прозорість процедур адміністрування), інфраструктура, операційне середовище. На підставі аналізу звіту Всесвітнього економічного форуму [17,18] бачимо, що Україна в 2016 р. в даному рейтингу займає 95 позицію. В порівнянні з 2014 р. Україна знаходилася на 83 місці. Тобто, можемо зробити висновок, що попередні дослідження підтверджують існування проблем в сфері виходу на зовнішній ринок суб’єктів господарювання України. Розглянемо детальніше Індекс залучення до міжнародної торгівлі, адже складові показники мають негативну спадаючу тенденцію. Зокрема, місце України за показником доступу на зовнішні ринки знизилось в загальному рейтингу до 110 позиції (з 61 в 2014 році).

Також Всесвітній економічний форум виділяє найбільш проблемні фактори для ведення імпортних операцій, які представимо як: корупція на кордоні, тарифні та нетарифні бар'єри, обтяжливі імпортні процедури, висока вартість або затримки, викликані внутрішніми перевезеннями, невідповідна телекомунікаційна інфраструктура, висока вартість або затримки, викликані міжнародними перевезеннями,

злочинність та крадіжки, внутрішні технічні вимоги та стандарти. Щодо найбільших проблемних факторів, які впливають на здійснення експортних операцій: визначення потенційних ринків та покупців, труднощі задоволення вимог щодо якості / кількості покупців, доступ до фінансування, технічні вимоги та стандарти за кордоном, невідповідні технології виробництва, доступ до імпортованих ресурсів за конкурентними цінами, висока вартість або затримки, викликані внутрішніми перевезеннями, обтяжливі процедури на кордоні з іноземними країнами, висока вартість або затримки, викликані міжнародними перевезеннями, тарифні бар'єри за кордоном, вимоги до правил походження, корупція на кордоні [18].

Так, на рис. 1 обґрунтовано, що зміни в системі управління підприємством – на мікрорівні, впливають на формування позиції України – на макрорівні, в міжнародних рейтингах.

Отже, проведений аналіз свідчить про необхідність удосконалення теоретичного підходу до облікового забезпечення зовнішньоекономічних операцій в світлі впливу системи управління підприємством, враховуючи сучасний стан нормативно-правового регулювання. Таким чином нам необхідно модифікувати завдання та розвиток елементів методу бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності під впливом зовнішнього та внутрішнього середовища ведення господарської діяльності підприємства. Як результат, трансформація завдань та методів бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності повинні дозволити сформувати основу для удосконалення організаційно-методологічних положень бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності.

Рис. 1. Обґрунтування необхідності змін в системі управління підприємством задля підвищення місця України в міжнародних економічних рейтингах

Джерело: розроблено автором

В науковій літературі знаходимо наступне обґрунтування доцільності перегляду основ бухгалтерського обліку. Зокрема, Д.О. Грицишен зазначає, що «завдання бухгалтерського обліку є досить специфічним елементом теоретико-методологічної конструкції бухгалтерського обліку, адже є найбільш чутливим до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі» [1, с. 280].

Відповідно до ст. 3 Закону України «метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [4].

В міжнародному законодавстві метою фінансової звітності «є надати фінансову інформацію про суб'єкт господарювання, що звітує, яка є корисною для нинішніх та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів у прийнятті рішень про надання ресурсів цьому суб'єктові господарювання. Такі рішення охоплюють придбання, продаж або утримування інструментів власного капіталу та боргових інструментів, а також надання або погашення позик та інших форм кредитів» [6].

Натомість в МСБО 1 «Подання фінансової звітності» «метою фінансової звітності є надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень» [7].

Тобто як в національних, так і в міжнародних нормативно-правових документах щодо регулювання бухгалтерського обліку господарських операцій бухгалтерський облік скерований на задоволення інтересів зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Однак завдання для досягнення мети в нормативно-правових документах не зазначено. Звертаючись до літератури знаходимо класичні завдання бухгалтерського обліку, які раніше були задекларовані в законодавстві, однак нормативні документи, які їх визначали вже втратили чинність. Зокрема, до таких завдань зараховували: «здійснення безперервного, суцільного, взаємопов'язаного й документального спостереження за економічними процесами та явищами на підприємстві; забезпечення достовірною і своєчасною інформацією про господарські процеси і явища, що здійснювалися на підприємстві, про наявність і стан господарських засобів та їх джерел внутрішнім і зовнішнім користувачам облікової інформації; формування інформаційної бази для планування, стимулювання, організації, регулювання, аналізу і контролю господарської діяльності підприємства» [12].

Враховуючи те, що в законодавстві на сьогодні не має чіткого визначення завдань бухгалтерського обліку виокремлено підходи науковців до ідентифікації напрямів досягнення мети облікового відображення господарських операцій. Нами було проведено аналіз існуючих в літературі напрямів модифікації завдань бухгалтерського обліку в розрізі сфери здійснюваних досліджень науковцями. Зокрема, окремі з них варто проаналізувати детальніше, що забезпечить створення основи для розробки підходу щодо удосконалення завдань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Жук В.М., вивчаючи наукове означення інституціональної теорії бухгалтерського обліку, робить висновок, що «головним завданням є не стільки реєстрація фактів господарського життя з метою забезпечення інформацією зацікавлених користувачів, а – вирішення завдань, які виникають по ходу управління підприємством, галуззю, державою чи, навіть, світовою економікою» [3].

Тим самим автор ставить під сумнів важливість врахування інформаційних запитів внутрішніх та зовнішніх користувачів при формуванні теоретичних основ бухгалтерського обліку. Такий підхід вважаємо не є достатньо обґрунтований та доцільний в сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства, адже врахування зацікавленості користувачів має ключову роль у визначенні завдань, так як на підставі облікової інформації вони приймають, зокрема, і управлінські рішень, що, в свою, чергу визначають напрями господарської діяльності підприємства.

Досить цікавою є критика, зазначена в праці Е.С. Хендріксена та М.Ф. Ван-Бреда. Науковці наводять критичні аргументи та зазначають, що цілі бухгалтерського обліку можна розглядати «з позиції трьох теоретичних рівнів: синтаксичного, семантичного та прагматичного. Синтаксичний рівень визначає синтаксис, або граматику обліку, семантический − значення, прагматичний – використання» [13, с. 89]. Також автори узагальнюють, що «по суті цілі бухгалтерського обліку, прийняті FASB, прагматичні. Цілі, сформульовані на Концептуальній основі, незважаючи на зусилля та витрати на них, не вирішують всіх теоретичних проблем. Можна судити про типи користувачів, їх здатність оцінювати інформацію, але без доказів, на основі лише суджень робити остаточні висновки важко» [13, с. 89].

Розглянемо важливий вклад у розвитку завдань бухгалтерського обліку, який зробили науковці досліджуючи різноманітні напрями розвитку науки бухгалтерського обліку.

В свої наукових дослідженнях Д.О. Грицишен розглянув «напрями модифікації завдань у контексті трансформації соціально-економічних відносин від несталого до сталого розвитку. Такий підхід є досить специфічним для економічної науки, адже всі трансформаційні теорії були побудовані на економічних та соціальних особливостях, не враховуючи природної складової. У свою чергу, сьогодні екологічний підхід виходить на передові позиції, адже трансформується свідомість людини як економічного агента» [1, с. 285].

Можна зробити висновок, що автор пропонує новий підхід до організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку, враховуючи вплив не лише соціально-економічної складової розвитку суспільства, але й звертаючи особливу увагу на екологічну складову, яка в сучасних умовах набуває особливого значення в розрізі застосування концепції стійкого розвитку.

Натомість О.О. Канцуров досліджував завдання бухгалтерського обліку, обґрунтовуючи підхід до облікової системи як складової соціально-економічної діяльності людства. Автор розглядає важливість формування завдань, які полягають в забезпеченні не лише «адекватного відображення активів, зобов’язань, капіталу, доходів і витрат відповідно до їх економічного змісту, але й виявлення інституціонального розриву між нормативно визначеною і теоретично обґрунтованою моделями поведінки суб’єктів діяльності та фактичною, на основі якої ведеться облік і забезпечується розкриття економічної інформації у фінансовій звітності – тобто визначення, чому практичні дії суб’єктів економічних відносин не відповідають встановленим соціальним нормам, які причини і наслідки для суспільства і хто з груп спеціальних інтересів основний вигодонабувач» [5, с. 30].

Забезпечення економічної безпеки в умовах застосування інформаційних технологій було основним напрямом дослідження в дисертаційній роботі В.В. Євдокимова. Науковець в своїх дослідженнях зробив висновок, що «основним завданням моделювання системи бухгалтерського обліку є дії, пов’язані зі збором, обробкою даних та їх узагальненням у вигляді облікової інформації, сутність якої має відповідати вимогам релевантності та потребам і запитам користувачів» [2].

Автор врахував положення основної мети бухгалтерського обліку, що спрямована на користувачів облікової інформації, але, в свою чергу, розширив завдання бухгалтерського обліку в контексті розвитку інформаційних технологій, без яких діяльність сучасних суб’єктів господарювання не здійснюється.

Описані підходи науковців вважаємо універсальними, адже вони можуть бути адаптовані в діяльність підприємств різних галузей та розкривають сучасні вимоги до розвитку діяльності суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності зокрема.

Петрук О.М. досліджуючи реформування національної системи бухгалтерського обліку вказував, що «завдання обліку полягає в тому, щоб контролювати рух господарських цінностей, які перебувають в обороті на початок періоду; відображати очікувані доходи та витрати. Рахівництво як наукова дисципліна повинна включати теоретичні знання, що розробляються іншими науковими дисциплінами. З появою наукової теорії бухгалтерський облік отримав своє внутрішнє джерело розвитку: теорія і практика почали розвиватись паралельно» [8, с. 17].

Таким чином, автор наведеного підходу звертає увагу, що існує необхідність врахування запитів не лише зовнішніх користувачів бухгалтерського обліку, але й доцільності звернення до інших дисциплін. На нашу думку, таким може бути управлінська ланка діяльності підприємства, яка по суті і включає бухгалтерський облік, на який здійснює зовнішній вплив та формує напрями зміни його основних складових (напр., завдань, елементів методу тощо).

Дещо інший підхід досліджує М.М. Шигун, яка також аналізує завдання бухгалтерського обліку в контексті формування інтернаціонального бухгалтерського обліку. Науковець зазначає, що розроблені «ознаки парадигми інтернаціонального бухгалтерського обліку свідчать про переважне спрямування цілей і завдань ведення обліку та складання звітності на забезпечення інтересів власників капіталу про переважне спрямування цілей і завдань ведення обліку та складання звітності на забезпечення інтересів власників капіталу» [14]. Науковець вказує, що важливим є при розробці завдань врахування інтересів користувачів облікової системи підприємства, які формують власний капітал, адже вони є одними з основних стейкхолдерів підприємницької діяльності.

Цікаві висновки робить Грицишен Д.О., вказуючи, що «сьогодні варто говорити про завдання системи бухгалтерського обліку – інформаційне забезпечення зацікавлених користувачів і його похідних, а саме завдань облікової інформації. Завдання облікової інформації є складним теоретико-методологічним питанням, адже її використовують не лише на рівні окремого підприємства, але й на державному та глобальному рівнях, а також сфери її застосування не обмежуються економічними системами, а є основою забезпечення гармонізації економічних, соціальних та екологічних систем суспільства. Адже прийняття будь-якого рішення щодо господарської діяльності будь-яким учасником господарських відносин має відповідні наслідки, які можуть стосуватися як економічної діяльності підприємства, так і її впливу на навколишнє середовище та соціальну сферу діяльності підприємства» [1, с. 284].

Рета М.В. зазначає, що «сучасні умови господарювання висувають до бухгалтерського обліку нові вимоги: традиційні: якість, надійність, своєчасність, безперервність інформації; новітні: можливість прогнозування витрат і доходів; можливість моделювання вартості господарського суб'єкта на основі бухгалтерської інформації; мінімізація ризиків впливу власників на результати фінансової звітності, виявлення та оцінка нефінансових факторів, які істотно впливають на вартість бізнесу» [11, с. 291-292]. Вважаємо, що дані вимоги теж треба врахувати під час розробки нового модифікованого до сучасних умов господарювання та потреб користувачів підходу до тлумачення завдань бухгалтерського обліку.

На підставі проаналізованих підходів можемо зробити висновок, що завдання бухгалтерського обліку будуть модифікуватися в залежності від впливу зовнішнього середовища (зокрема, визначальним є вплив правового поля, рівня економічного розвитку в країні, запитів органів державної влади), а також від внутрішнього середовища, яким в даному випадку є система управління підприємством, що визначає напрям розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Таким чином, враховуючи необхідність удосконалення теоретичних підстав організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності, важливим буде ідентифікація впливу завдань (які проявляються у вигляді функцій системи управління) управлінської ланки на формування завдань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємства (табл. 1).

Таблиця 1.
Завдання бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності в забезпеченні управління зовнішньоекономічною діяльністю

Функції системи управління зовнішньоекономічної діяльності	*Напрями трансформації завдань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності*
<u>Планування</u> − бюджетування та прогнозування операцій експорту та імпорту; − аналіз ефективності використання матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства; − розробка планових значень основних показників в сфері ведення зовнішньоекономічної діяльності; − маркетингова зовнішньоекономічна діяльність; − врахування ризиків та можливостей зовнішнього середовища під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності	− забезпечення формування достовірних та порівнюваних фінансових та нефінансових звітів, на підставі яких здійснюється планування на наступні звітні періоди; − врахування впливу ризиків та можливостей зовнішнього середовища на формування облікової інформації та на результати фінансової звітності
	− своєчасний та безперервний збір, накопичення, реєстрація, обробка та відображення істотної за суттю інформації про зовнішньоекономічні операції в системі бухгалтерського обліку, які сформовані на підставі взаємодії внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства

Організація завдання управлінської системи полягає в тому, щоб вибрати таку організаційну структуру, яка відповідатиме меті діяльності підприємства, а також ефективно взаємодіяти із зовнішнім середовищем	
Мотивація розробка і використання стимулів задля ефективної взаємодії суб'єктів всередині підприємства	− застосування обґрунтованих методів та способів відображення в бухгалтерському обліку зовнішньоекономічних операцій
Контроль процес спостереження за тим, як підприємство рухається до поставленої мети, та коригування відхилень від прийнятого курсу в разі необхідності	− підготовка і інтерпретація облікової інформації для задоволення інтересів і запитів груп внутрішніх і зовнішніх користувачів

Джерело: розроблено автором

Важливість отриманих результатів проведеного наукового дослідження підтверджують і думки науковців, які надають критичну оцінку стану розвитку теорії бухгалтерського обліку, зазначаючи, що основне завдання сучасного бухгалтерського обліку повинно полягати «в прокладанні шляхів для розвитку практичної діяльності та удосконаленні методів роботи облікового апарату щодо отримання такого обсягу інформації, якої вимагають менеджери усіх рівнів системи управління, але облік не виконує цієї функції, оскільки не дає актуальних в даний час і прогнозованих повідомлень про бізнес – процеси і тенденції розвитку бізнесу» [10, с. 12].

Також М.С. Пушкар пояснює, що «для бізнесу необхідна інформація не стільки статичного, скільки динамічного змісту, що характеризує ділову активність, а тому потрібно формувати звітність не тільки за залишками сум на рахунках чи субрахунках, а й уводити новий порядок формування фінансової звітності на основі оборотів по рахунках» [9, с. 51].

Враховуючи описаний підхід, доцільно буде згрупувати ідентифіковані завдання за їх роллю в системі організації та ведення бухгалтерського обліку, зокрема:

1) перша група – забезпечує реалізацію організаційних положень бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності:

– врахування впливу ризиків та можливостей зовнішнього середовища на формування облікової інформації та на результати фінансової звітності;

2) друга група – визначає особливості застосування методичних підходів до облікового відображення операцій зовнішньоекономічної діяльності:

– своєчасний та безперервний збір, накопичення, реєстрація, обробка та відображення істотної за суттю інформації про зовнішньоекономічні операції в системі бухгалтерського обліку, які сформовані на підставі взаємодії внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;

– застосування обґрунтованих методів та способів відображення в бухгалтерському обліку зовнішньоекономічних операцій;

3) третя група – формує вимоги до достовірного та оперативного відображення зовнішньоекономічних операцій в звітності підприємства:

– забезпечення формування достовірних та порівнюваних фінансових та нефінансових звітів, на підставі яких здійснюється планування на наступні звітні періоди;

– підготовка і інтерпретація облікової інформації для задоволення інтересів і запитів груп внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Висновок. Таким чином, представлена класифікація завдань бухгалтерського обліку дозволить розширити функціональність облікової системи в забезпеченні виконання функцій управління зовнішньоекономічною діяльністю. Це забезпечить врахування особливостей внутрішнього середовища підприємства, що полягає на функціонуванні комунікаційного простору, а також важливість врахування впливу зовнішніх чинників на діяльність суб'єктів зовнішньоекономічних відносин.

Список використаної літератури

1. Грицишен Д.О. Трансформація завдань бухгалтерського обліку як основа розвитку його теоретико-методологічної конструкції, Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – С. 280-286, URL: http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/62.pdf

2. Євдокимов В.В. Моделювання системи бухгалтерського обліку: теорія і практика застосування: автореф. дис. На здобуття наук. ступеня к. е. н. : спец. 08.06.04 / В.В. Євдокимов ; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2005. – 21 с.

3. Жук В.М. Наукове означення інституціональної теорії бухгалтерського обліку (на засадах ідеї сталого розвитку) / В.М. Жук // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ. – 2009. – Вип. 17, том 2. – С. 139-146.

4. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14

5. Канцуров О.О. Вплив інституціональної теорії на формування сучасної парадигми бухгалтерського обліку / О.О. Канцуров // Незалежний аудитор. – 2014. – № 8. – С. 27–32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2014_8_7

6. Концептуальна основа фінансової звітності, http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009/print
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності, URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013/print
8. Петрук О.М. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку в Україні: стратегія, гармонізація, регламентація: Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.06.04. – бухгалтерський облік, аналіз та аудит – Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Київ, 2006. – 359 с.
9. Пушкар М.С. Створення наукових теорій обліку й контролю, Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 30 червня 2017 р.) – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 342 с., С. 50-55.
10. Пушкар М.С. Актуальність розробки сучасної парадигми обліку / М.С. Пушкар, В. Семанюк // Міжнародний науковий журнал. − Випуск 1-2. – 2017. – С. 7-20
11. Рета М.В. Становлення і розвиток парадигми бухгалтерського обліку / М.В. Рета [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://business-inform.net/pdf/2014/10_0/287_293.pdf
12. Тігова Т.М. Аналіз фінансової звітності. : навч. посібник / Т.М. Тігова, Л.С. Селіверстова, Т.Б. Процюк. - К.: Центр навчальної літератури, 2012 - 268с.
13. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ. / под ред. проф. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с.
14. Шигун М.М. Парадигмальний розвиток системи бухгалтерського обліку / М.М. Шигун // Часопис економічних реформ. – 2013. – № 3. – С. 134–139.
15. Doing Business-2017. Україна в рейтингу світового банку легкості ведення бізнесу, URL: http://edclub.com.ua/analityka/doing-business-2017-ukrayina-v-reytyngu-svitovogo-banku-legkosti-vedennya-biznesu
16. Klaus Schwab The Global Competitiveness Report 2017–2018, World Economic Forum, Geneva, 2017, URL: http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf
17. Margareta Drzeniek Hanouz, Thierry Geiger, Sean Doherty The Global Enabling Trade Report 2014, Geneva, World Economic Forum, 2014, URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2014.pdf
18. The Global Enabling Trade Report 2016, Geneva, World Economic Forum, 2016, URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf

References.

1. Hrytsyshen, D.O. (2015), “Transformation of accounting tasks as the basis for the development of its theoretical and methodological design”, Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu, pp. 280-286, avaliable at: http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/62.pdf (Accessed 15 April 2018).
2. Yevdokymov, V.V. (2005), “Modeling the accounting system: the theory and practice of application”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Derzhavna akademiia statystyky, obliku ta audytu Derzhkomstatu Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
3. Zhuk, V.M. (2009), “Scientific definition of the institutional accounting theory (based on the idea of sustainable development)”, Zbirnyk naukovykh prats' Podil's'koho derzhavnoho ahrarno-tekhnichnoho universytetu, Vol. 17, no. 2, pp. 139-146.
4. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", avaliable at: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (Accessed 15 April 2018).
5. Kantsurov, O.O. (2014), “The Influence of Institutional Theory on the Formation of a Modern Paradigm of Accounting”, Nezalezhnyj audytor. Vol. 8, pp. 27–32.
6. IASB (2010), “Conceptual basis of financial reporting”, http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009/print (Accessed 15 April 2018).
7. IASB (2012), “International Accounting Standard 1 (IAS 1) Presentation of Financial Statements”, available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013/print (Accessed 15 April 2018).
8. Petruk, O.M. (2006), “Development of the national accounting system in Ukraine: strategy, harmonization, regulation”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Kyivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet im. Vadyma Het'mana, Kyiv, Ukraine.
9. Pushkar, M.S. (2017), “Creation of scientific theories of accounting and control”, Oblik, opodatkuvannia i kontrol': teoriia ta metodolohiia : materialy mizhnarodnoi naukovo- praktychnoi internet-konferentsii [Accounting, taxation and control: theory and methodology: materials of the international scientific and practical Internet conference], TNEU, Ternopil', Ukraine, pp. 50-55.
10. Pushkar, M.S. and Semaniuk, V. (2017), “Actuality of the development of a modern paradigm of accounting”, Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal, Vol. 1-2, pp. 7-20.
11. Reta, M.V. (2014), “Formation and development of the paradigm of accounting”, available at: http://business-inform.net/pdf/2014/10_0/287_293.pdf (Accessed 15 April 2018).
12. Tihova, T.M. Seliverstova, L.S. and Protsiuk, T.B. (2012), Analiz finansovoi zvitnosti [Analysis of financial statements], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.
13. Hendriksen, Je.S. and Van Breda, M.F. (2000), Teorija buhgalterskogo ucheta [Theory of Accounting], Finansy i statistika, Moscow, Russia.

14. Shyhun, M.M. (2013), “Paradigmatic development of the accounting system”, Chasopys ekonomichnykh reform. Vol. 3, pp. 134-139.
15. Ekonomichnyj dyskusijnyj klub (2016), “Doing Business-2017. Ukraine in the ranking of the world bank of ease of doing business”, available at: http://edclub.com.ua/analityka/doing-business-2017-ukrayina-v-reytyngu-svitovogo-banku-legkosti-vedennya-biznesu (Accessed 15 April 2018).
16. Schwab, K. (2017), “The Global Competitiveness Report 2017–2018”, World Economic Forum, Geneva, available at: http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf (Accessed 15 April 2018).
17. Drzeniek, M. Geiger, H.T. and Doherty, S. (2014), “The Global Enabling Trade Report 2014”, Geneva, World Economic Forum, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2014.pdf (Accessed 15 April 2018).
18. World Economic Forum (2016), “The Global Enabling Trade Report 2016”, Geneva, World Economic Forum, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf (Accessed 15 April 2018).

Стаття надійшла до редакції 18.04.2018 р.